

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

ПРАВОВЕ ЖИТТЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

*Програма Міжнародної наукової конференції
професорсько-викладацького
і аспірантського складу*

*21—22 травня 2010 року
м. Одеса*

13. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельні марки: міжнародне регулювання

Романадзе Л.Д. — кандидат юридичних наук, доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Одеської національної юридичної академії

14. Щодо нотаріальної форми договору про відчуження частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю

Крижанівська І.В. — аспірант кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Одеської національної юридичної академії

Підсекція 4.3.

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ТА ОХОРОНИ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ**

*Керівник підсекції — к.ю.н., професор Каракаш І.І.
Секретар підсекції — ас. Палій Н.І.*

(вул. Піонерська, 9, ауд. 46)

1. Основні причини сучасної екологічної кризи в Україні та вплив на їх наслідки правовими засобами

Каракаш І.І. — кандидат юридичних наук, професор, зав. кафедри аграрного, земельного та екологічного права Одеської національної юридичної академії.

2. Федеральное экологическое законодательство США: состояние и перспективы

Эндрю Роберт Грин — профессор Камберлендской школы права Стэмфордского университета (США).

3. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства про природно-заповідний фонд

Черемнова А.І. — кандидат юридичних наук, доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права Одеської національної юридичної академії.

4. Теоретичні основи права власності на надра в Україні

Гавриш Н.С. — кандидат юридичних наук, доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права Одеської національної юридичної академії.

5. Деякі питання здійснення контролю за виконанням умов збереження родючого шару ґрунту та проведенням рекультивації

Бавбекова Е.А. — економіко-правовий факультет Одеської національної юридичної академії у м. Сімферополі.

6. Рента як вид договору із земельними ділянками

Степська О.В. — кандидат юридичних наук, доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права Одеської національної юридичної академії.

7. Особливості правової охорони навколишнього середовища міст та інших урбанізованих територій

Платонова Є.О. — кандидат юридичних наук, доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права Одеської національної юридичної академії.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

ПРАВОВЕ ЖИТТЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Міжнародної наукової конференції
професорсько-викладацького
і аспірантського складу

21—22 травня 2010 року
м. Одеса

Одеса
ФЕНІКС
2010

*Романадзе Л.Д.
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та
корпоративного права
Одеської національної юридичної академії*

СУБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ТОРГОВЕЛЬНІ МАРКИ: МІЖНАРОДНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

У міжнародній практиці суб'єктами прав на торговельні марки (далі — ТМ) можуть бути будь-які фізичні та юридичні особи. Так, Паризька конвенція про охорону промислової власності 1883 року (надалі — Паризька конвенція) гарантує будь-якій особі право на подання заявки для реєстрації ТМ (ст. 4 Конвенції). Стаття 2 Конвенції проголошує національний режим для громадян країн Євросоюзу, зазначаючи, що ніякі умови про місце проживання чи наявність підприємства у країні, де заявляється охорона, не можуть бути поставлені громадянам країн Союзу у вигляді передумови для користування будь-яким з прав промислової власності.

За положеннями Паризької конвенції, ст.ст. 1, 15—21 Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності 1993 р. в межах Світової організації торгівлі (далі — Угода TRIPS) та Директиви 89/104/ЄЕС фізичні та юридичні особи не обмежуються в набутті прав суб'єктів прав на ТМ. Зокрема, ст. 1 Угоди TRIPS зазначено, що підданими інших Членів вважаються такі фізичні та юридичні особи, які відповідають критеріям права на захист, що передбачені Паризькою конвенцією та іншими міжнародно-правовими актами.

Пункт 7 ст. 3 міжнародного договору ВОІВ «Про закони щодо товарних знаків» (далі — договір TLT), що підписаний в Женеві 27 жовтня 1994 р., визначає, що жодна країна-учасниця договору при отриманні заявки на реєстрацію ТМ не може витребувати від заявника відомості про те, що заявник здійснює промислову чи торговельну діяльність, а також надання відповідних доказів.

Відповідно до ст. 5 Регламенту Ради (ЄС) № 40/94 будь-яка фізична або юридична особа, включаючи державні установи, що створені відповідно до публічного права, може бути власником ТМ Спільноти. Для потреб імплементації цього Регламенту організації розглядаються як юридичні особи, якщо, відповідно до положень законодавства, вони мають правоздатність від власного імені набувати прав і обов'язків будь-якого характеру, укладати договори чи виконувати інші юридичні дії та бути позивачем і відповідачем у суді. Ці положення міжнародних та регіональних договорів щодо визначення суб'єктами прав на ТМ фізичних та юридичних осіб знайшли своє закріплення у відповідних національних законодавствах різних країн. Законодавства країн-членів ЄС також встановлюють можливість надання прав на ТМ як фізичній, так і юридичній особі без будь-якого застереження. Неодмінною умовою для збереження права на ТМ є її використання. Очевидно, виходячи з того, що відповідно до п. 7 ст. 3 Договору TLT жодна країна-учасниця договору не може витребувати від заявника

відомості про те, що заявник здійснює промислову чи торговельну діяльність, а також надання відповідних доказів національні законодавства відповідних країн передбачають, що право на одержання охоронного документу на ТМ має будь-яка особа, об'єднання осіб або їх правонаступники, а отже, суб'єктами права інтелектуальної власності на ТМ є будь-які фізичні та юридичні особи.

Відповідно до п. 1 ст. 7 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (далі — Закон) суб'єктом права на подання заявки на отримання свідоцтва на ТМ може бути будь-яка особа (фізична чи юридична), яка бажає його одержати. Аналогічна норма міститься і у Цивільному кодексі України відповідно до ст. 493 якого суб'єктами права інтелектуальної власності на торговельну марку є фізичні та юридичні особи.

Отже, суб'єктом права на подання заявки може бути будь-яка особа. Закон абсолютно не обмежує і не обумовлює, хто ця особа і чим вона займається. Проте таке формулювання зазначених норм не можна визнати вдалим: воно, принаймні, суперечить самому призначенню ТМ — відрізнити товари і послуги одного виробника від однорідних товарів і послуг іншого. Якщо виходити із сутності поняття ТМ, виконуваних ТМ функцій тощо, то можна дійти висновку, що суб'єктом права на подання заявки є лише особа, яка виробляє товари або надає послуги.

В разі поширеного визнання прав на ТМ може виникнути ситуація з недобросовісними реєстраціями прав на ТМ на користь фізичних осіб, які не мають наміру використовувати їх у господарській діяльності. В результаті створюються штучні монополії та перешкоди. До того ж призначення ТМ — відрізнити товари та надавати можливість споживачу орієнтуватися в ринку пропозицій. Тож реєстрації ТМ на осіб, які не є суб'єктами господарювання, кваліфікується як перешкоджання використанню їх особами, які добросовісно використовували їх у своїй господарській діяльності, вкладали гроші в рекламу продукції під цими торговельними марками, але через ті чи інші причини не встигли подати заявки і одержати на них права. З цього приводу видається слушним досвід Російської Федерації, де ст. 1478 Цивільного кодексу РФ встановлено, що володільцем виключного права на товарний знак може бути юридична особа або індивідуальний підприємець.

Враховуючи вище викладене, досить доцільною є ініціатива Державного департаменту інтелектуальної власності під час розроблення проекту єдиного Закону України «Про охорону прав на торговельні марки, географічні зазначення та комерційні найменування» уточнити суб'єктів прав на ТМ і вказати, що ними відповідно до міжнародних та регіональних договорів дійсно можуть бути фізичні та юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність.

Окремої уваги заслуговують деякі особливості в порядку реєстрації ТМ та здійсненні прав на них іноземцями. Як правило, іноземні особи та особи без громадянства, відповідно до міжнародних договорів чи на основі принципу взаємності, мають однакові з громадянами держави права. Однак, відповідно до законодавства більшості країн, в тому числі і України, особи, що проживають чи мають постійне місцезнаходження поза межами України, у відносинах зі

спеціально уповноваженим органом (установою) у сфері інтелектуальної власності реалізують свої права через зареєстрованих у цьому органі (установі) представників з питань інтелектуальної власності (патентних повірених). Крім того, для іноземців можуть бути передбачені інші ніж для національних заявників розміри зборів за дії пов'язані з реєстрацією, підтриманням чинності прав на ТМ тощо.

*Крижанівська І.В.
аспірант кафедри права інтелектуальної власності та
корпоративного права
Одеської національної юридичної академії*

ЩОДО НОТАРІАЛЬНОЇ ФОРМИ ДОГОВОРУ ПРО ВІДЧУЖЕННЯ ЧАСТКИ У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Одним з важливих корпоративних прав, передбачених законодавством, є право на уступку (відчуження) частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю. Разом з тим закріплення на законодавчому рівні лише права на відчуження частки без належного механізму його реалізації на практиці створює багаточисленні спірні ситуації, які не завжди знаходять розв'язання навіть у судових інстанціях.

Найбільш суттєвими проблемними питаннями, які виникають при реалізації права на відчуження частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю, є відсутність чітко визначеного моменту з якого відбувається перехід корпоративних прав при відчуженні частки (з моменту укладання договору, внесення змін до статуту, реєстрації змін до статуту), а також відсутність законодавстві норм про зміст і форму договорів про уступку (відчуження) частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю.

Крім того в законодавстві використано декілька категорій, які визначають перехід прав на частку у статутному капіталі. Так, у статті 147 ЦК України використано словосполучення «продати чи іншим чином відступити». Можна дійти висновку, що продаж є одним із способів відступлення частки. Відчуження частки відбувається на підставі певного цивільно-правового договору, яке передбачає перехід права власності до набувача: дарування, міни, купівлі-продажу, довічного утримання, тощо. Залежно від того, яким саме правочином супроводжується відчуження частки, визначаються його істотні умови, форма та порядок вчинення. Таким чином, відступлення частки — це відчуження частки на підставі цивільно-правового договору. Однак ні в Цивільному кодексі України, ні в Законі України «Про господарські товариства» не міститься спеціальних вимог щодо форм таких цивільно-правових договорів. Так, в ч. 3 ст. 29 Закону «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» зазначено, що у разі внесення змін до установчих документів, які пов'язані із зміною складу

<i>Ульянова Г.О.</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ КОЛЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ АВТОРСЬКИМИ ПРАВАМИ.	450
<i>Кулінич О.О.</i> ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА «ПУБЛІЧНИХ» ОСІБ НА ЗАХИСТ ПРАВ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ЇХ ФОТОЗОБРАЖЕНЬ.	452
<i>Сляднєва Г.О.</i> ПОНЯТТЯ, ОБ'ЄКТИ ТА СУБ'ЄКТИ ПРАВА НА РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ.	454
<i>Симолян Ю.Ю.</i> ЩОДО МОДЕРНІЗАЦІЇ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ У ПЕРСОНАЛЬНИХ ТОВАРИСТВАХ.	456
<i>Еннан Р.Є.</i> ПРОБЛЕМИ КСДИФІКАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.	458
<i>Дятлова О.</i> ПРО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТА АВТОРСЬКОГО ПРАВА.	460
<i>Кузьменко Т.Є.</i> ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО СТАНУ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ОХОРОНИ ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ОБОРОТУ, ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ.	462
<i>Володіна В.В.</i> АВТОРСЬКІ ПРАВА ЯК ОСОБЛИВИЙ ОБ'ЄКТ СПАДКУВАННЯ.	464
<i>Романадзе Н.Д.</i> СУБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ТОРГОВЕЛЬНІ МАРКИ; МІЖНАРОДНЕ РЕГУЛЮВАННЯ.	466
<i>Крижанівська І.В.</i> ЩОДО НОТАРІАЛЬНОЇ ФОРМИ ДОГОВОРУ ПРО ВІДЧУЖЕННЯ ЧАСТКИ У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ.	468

ПІДСЕКЦІЯ 3. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

<i>Каракаш І.І.</i> ОСНОВНІ ПРИЧИНИ СУЧАСНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ ТА ВПЛИВ НА ЇХ НАСЛІДКИ ПРАВОВИМИ ЗАСОБАМИ.	470
<i>Черемнова А.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД.	472
<i>Гавриш Н.С.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА НАДРА В УКРАЇНІ.	474
<i>Бабєкова Е.А.</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ УМОВ ЗБЕРЕЖЕННЯ РОДЮЧОГО ШАРУ ҐРУНТУ ТА ПРОВЕДЕННЯМ РЕКУЛЬТИВАЦІЇ.	476
<i>Степська О.В.</i> РЕНТА ЯК ВИД ДОГОВОРУ ІЗ ЗЕМЕЛЬНИМИ ДІЛЯНКАМИ.	478
<i>Платонова Є.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА МІСТ ТА ІНШИХ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ.	480

П685 **Правове життя сучасної України: Тези доповідей Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу (м. Одеса, 21—22 травня 2010 р.) / Відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю.М. Оборотов // Одеська національна юридична академія. — О.: Фенікс, 2010. — 810 с. Укр., рос. та англ. мовами.**
ISBN 978-966-438-264-6.

**ББК 67(4Укр)я43
УДК 340(477)(063)**